

Bukutori **Schrijven in Suriname**

Bukutori is de Surinaamse pendant van Club Schrijven. Drijvende kracht achter deze stichting is Ruth San A Jong, die geïnspireerd werd door de activiteiten van Stichting Schrijven, zoals het tijdschrift en de website. ‘Als we over drie jaar vijf goede schrijvers hebben afgeleverd, ben ik al heel tevreden.’

Het is zondagochtend in Paramaribo en in de schaduw van de amandelboom wacht docent Eddy van der Hilst op de deelnemers van de spellingcursus Sranantongo. Rustig draait Van der Hilst zijn sjekkie, terwijl de eerste deelnemer zich door de hitte van het schoolplein naar de koelte van het klaslokaal begeeft. “Ik ben zelf geen dichter”, zegt Van der Hilst. “Maar ik kan me voorstellen dat het voor dichters heel belangrijk is om precies te weten hoe je je kunt uitdrukken in het Sranantongo. Vergeet niet dat het *Sranan* geen geschreven traditie heeft. Het is een orale cultuur. Vandaar dat je ook alle spellingen door elkaar ziet: de oe-klank wordt nu eens met een u geschreven, dan weer met een oe, en een derde schrijft het weer met oeh. Dat probeer ik in deze lessen uit te leggen.”

Het spellingprobleem van het Sranan blijkt voor de aanwezige dichters inderdaad een groot probleem. Ook het pas uitgekomen Prisma-woordenboek kan daar niet veel aan veranderen. “Rommel”, zo karakteriseert Van der Hilst het boek. “En iedereen hier verheugde zich er enorm op. Maar pak een willekeurige pagina, zeg me in welke kolom ik moet kijken, en ik laat je de fouten zien.”

De Sranantongo Spellingcursus wordt georganiseerd door *Bukutori*, de Surinaamse pendant van Club Schrijven. Drijvende kracht achter deze stichting is Ruth San A Jong, die geïnspireerd werd door de activiteiten van Stichting Schrijven, zoals het tijdschrift en de website. Een langgekoesterde wens om zelf verhalen te schrijven, werd eindelijk werkelijkheid. Zeker toen ze in contact kwam met Guillaume Pool, een dichter en verteller uit het Groningse Haren die in 1930 in Paramaribo werd geboren en nog altijd elk jaar terugkeert naar zijn geboorteland. Pool begeleidde San A Jong bij haar eerste schrijfpogingen en hielp haar ook de stichting *Bukutori* op te zetten, een vrijwilligersorganisatie die het creatieve schrijven in Suriname ondersteunt. Pool is voorzitter van de stichting.

Schrijfbibliotheek “Let niet op de rommel”, verontschuldigt San A Jong zich als we ons een weg banen door stellingen en dozen vol boeken in haar huis in Paramaribo. De schrijfboeken en literaire werken krijgt ze toegestuurd via Guillaume Pool, die warme contacten heeft met een antiquariaat in de binnenstad van Groningen. Resultaat is een ware schrijfbibliotheek waar geïnteresseerde Surinaamse schrijvers gebruik van kunnen maken. San A Jong: “Dat gebeurt nu nog via internet, maar we zoeken een goede plek om deze waardevolle collectie écht uit te kunnen stallen.”

Zoals het met deze improvisatorische schrijfbibliotheek gaat, zo gaat het met veel, legt San A Jong uit. “We moeten het hebben van het enthousiasme van allerlei mensen, want financiële ondersteuning krijgen we niet. Dat gebrek aan geld wordt overigens een steeds groter probleem.”

Ondanks de financiële problemen krijgt *Bukutori* toch veel voor elkaar: naast de spellingcursus Sranantongo worden diverse cursussen en activiteiten georganiseerd, zoals dichtavonden, de workshop Fantasia en Werkelijkheid van Ismene Krishnadath, Vertellen met Hilli Arduin en het project ‘Verhalen onder de amandelbomen’. San A Jong: “Daarbij hadden we een hangmat tussen de amandelbomen gehangen van waaruit schoolkinderen verhalen mochten vertellen of voorlezen. Dat was een enorm succes.”

Terwijl de cursisten van Bukutori zich over het Sranan buigen, staan enkele kilometers verder leden van de Schrijversgroep '77 zich in te spannen om het voorbijwandelend publiek van het *Rain Forest Art Festival* te vermaken met gedichten en verhalen. In het Grand Café staan intussen de boeken opgesteld van de schrijvers van deze groep. En dat is geen luxe, want Paramaribo kent – zelfs voor een stad van een kleine 200.000 inwoners – verrassend weinig boekhandels met goede literatuur.

“Vandaar ook onze bibliotheek”, zegt Ruth San A Jong. “Ook al omdat de aanschaf van boeken voor ons heel duur is. Een Surinamer die zich wil bekwamen in het schrijven, heeft hier echt een probleem.”

De doelstellingen van Bukutori zijn dan ook bescheiden. “Als we over drie jaar vijf goede schrijvers hebben afgeleverd, ben ik al heel tevreden.” Om dat te doen, zegt ze, wil San A Jong en haar bestuur Bukutori uitbouwen tot een soort opleidingsinstituut. “Daarvoor moeten we ons allereerst verder bekwamen in de literaire didactiek. We moeten de trainers trainen, een heel team schrijfdocenten om ons heen verzamelen.” Daarvoor krijgt San A Jong elke winter hulp van Guillaume Pool, die de kou van Nederland ontvlucht en in Suriname neerstrijkt. “Van dat soort hulp moeten we het hebben”, lacht San A Jong. “Het is hier anders dan in Nederland.”

Louis Stiller

Club Schrijven Magazine

Nr. 6 – Dec 2005 – Jan. 2006

